

نوشته: سمیم سحری عطا

شهر سدنی- استرالیا

۹ فبروری ۲۰۱۴

به اداره محترم **سیمای شغنان!**

متشکرم از اینکه نوشته قبلی ام را در ارتباط قول سریز و بند اوسای از طریق وب سایت وزین **سیمای شغنان** به نشر سپردید. باید عرض شود که بعضی از اهل دیار ما بشمول محترم محمد افضل اکبری از کلگری کانادا با من تماس گرفته و نشر این متن را ستوده و خواهش کرد تا در ارتباط جهیل یا حوض شیوه هم معلوماتی را آماده نمایم. بعد از جستجو چند روزه

متن زیر آماده ساخته و اگر مورد پسندتان قرار گیرد لطفاً به نشر سپرده ممنونم سازید.

جهیل-قول یا حوض شیوه

قراریکه دیده میشود تا کنون کدام شخص مسلکی و یا موسسه ای به منطقه که جهیل-قول یا حوض شیوه موقعیت دارد غرض تحقیقات علمی نه آمده اند ولی هر آنچه که معلومات جمع اوری شده به شکل قیاسی و تخمینی بوده نه دقیق و علمی. اگر چه سال گذشته محترم عبدالکریم نوجو یکی از معززین ولسوالی شغنان افغانستان معلوماتی را در مورد حوض شیوه و خطرات پیشبینی شده از اثر لغزش بستر رودخانه اریخت و جاری شدن سیلاب خطرناک در پروفایل فیبوسوک شان تحریر داشتند و من از مرجع دیگر معلومات نگرفته ام و اگر دوستان معلوماتی در اینمورد داشته باشند لطفاً با ما شریک سازند.

جهیل- قول یا حوض شیوه (حوض بدرالجمال) چه وقت و چگونه بوجود آمد؟

در قسمت تشکل حوض شیوه کدام سند دقیقی موجود نیست صرف ابراز نظر ها- نظریات و معلومات اخیر جمع شده توسط ماهواره های مصنوعی ممالک مختلف که فعلا پای شان در مسله افغانستان دخیل است چیز های را میتوان یافت. عده را عقیده برین است سد حوض شیوه در منطقه سمود جادین در شمال قول از اثر بروز اشفشانی بوجود آمده باشد و مسیر جریان رودخانه ارخت را مسدود و حوض شیوه بشکل کنونی اش عرض وجود کرده و دلیل شان موجودیت تپه های هستنه که بوضاحت دیده میشوند و مردم محل انها را سمو جادین یعنی جمع کردن پاروی حیوانی یا خاک با کجاوه های محلی بشکل تپه های کوچک بوده ولی برخی گویند که این قول زمانی بوجود آمده که قسمتی از کوه زیرنوک در شمال حوض لغزیده و مسیر رود خانه ارخت را بسته و قول شیوه بشکل کنونی خود شکل یافته است. ولی در مورد تاریخ دقیق شکل گیری حوض شیوه کسی چیزی نگفته صرف شخصی بنام برندن جفری و هیس از دانشگاه دولتی کانساس جان شرادر نبراسکا-ایالات متحده امریکا در طی ازریابی خود بیان میدارد که: اثر لغزش کوهی بنام زیرنوک در قسمت شمالی حوض شیوه در مسیر رود خانه ارخت و سد شدن جریان اب رود خانه این حوض تشکل یافته . چون سد مذکور خیلی پخته و کهن بنظر میرسد و هم طی ۵۰ سال اخیر زلزله های شدید بالا تر از ۷ ریاکتر درین منطقه زلزله خیز واقع شده و خوشبختانه کدام حادثه ایکه قابل ذکر بوده باشد کسی خبر ندارد و عمر این قول را هزاران سال قبل گفته است.

موقعیت جغرافیایی و سایر معلومات در مورد جهیل-قول یا حوض شیوه

این موجود آبی در ۲۶ کیلومتری ولسوالی شغنان ولایت بدخشان-افغانستان در قسمت شمال شرقی وادی شیوه در ۳۲ درجه ۲۳ دقیقه ۳۶ ثایه طول البلد شمالی و ۷۱ درجه ۲۱ دقیقه ۳۲ ثانیه عرض البلد شرقی موقعیت داشته-سدیکه جریان اب دریاچه ارخت را مسدود ساخته در شمال این حوض ۱۷۰۰ متر مصافه داشته- طول حوض ۱۲ کیلو متر و عرض ان در هر قسمت متفاوت بوده طور اوسط ۱۶۰۰ الی ۲۰۰۰ متر حساب شده است-عمق اب این جهیل الی ۴۰۰ متر میرسد و طور اوسط ۲۷۰ متر اراهه گردیده است-بلندی این حوض ۳۱۴۲ متر از سطح بحر بوده و کوه های اطراف ان کوه ارخت ۳۸۰۰ متر-کوئل غارجوین ۴۲۰۰ متر- کوه غربال ۳۶۰۰ متر و کوه های بیلاقیهای زجهت و باقیبای(باقو بای) ۳۴۰۰

الی ۳۸۰۰ متر از سطح بحر ارتفاع دارند. چون جهیل شهیل شیوه در سطح بلند کره خاکی قرار دارد بنابراین اب و هوا در منطقه در تابستان در ماه اگست مثبت ۲۲،۲۰ درجه سانتیگراد و در زمستان در ماه جنوری به منفی ۱۵،۸۰ درجه سانتیگراد میرسد. از اثر سردی شدید هوا زمستان ها روی اب حوض شیوه را یخ

نخیم میپوشاند و اکثرا مردم با اسپها و دیگر مواشی شان روی ان طی طریق مینمایند ولی در تابستان دارای بهترین اب و هوا بوده طی سالهای اخیر مردم از مناطق مختلف کشور غرض میله درین محل میابیند. از سد ایجاد شده بالای دریاچه ارخت که ۹۶۰ متر مسافه را احتوا مینماید در شمال حوض شیوه در قشلاق ارخت قریه درمارخت بمسافه ۹ کیلومتری به تعداد پنج منبع خروجی اب از جهیل شیوه دیده میشوند و درین اواخر لغزش های خاک-جغل و سنگ از انها دیده شده و دو منبع ان تا کنون طور فعال بنظر میرسند و هر لحظه خطر جدی ازین ناحیه متوجه مردم محل است که هیچ موسسه ای در ارتباط این خطر توجه نکرده است. جهیل شیوه یک منبع خوب ابی بخاطر انکشاف رزاعت و ابیاری و تولید انرژی برق در منطقه بوده متاسفانه کسی اقدامی درینمورد نکرده است.